

Finanspolitikken i lyset af coronakrisen

Temanummer: Coronakrisen i samfundsperspektiv

Coronakrisen har ført til en af de mest markante finanspolitiske indsatser i nyere tid. Artiklen belyser faserne i de anvendte finanspolitiske redskaber. Samlet set vurderes tiltagene inkl. hjælpepakker at være en "god forretning" for dansk økonomi i den forstand, at understøttelsen af indkomsterne for nulevende generationer overstiger belastningen af fremtidige generationer. Samtidig har det økonomiske tilbageslag og hjælpepakker mv. ikke i nævneværdigt omfang påvirket råderummet frem mod 2025. Vurderingerne skal ses i lyset af, at der er tale om midlertidige tiltag i en ekstraordinær situation med ledige ressourcer, en rente tæt på nul, og hvor den offentlige gæld i udgangspunktet er lav.

Indledning¹

Coronapandemien har stillet både sundhedsmyndighederne og de økonomisk-politiske myndigheder over for nye og uventede udfordringer. Verdensøkonomien er hårdt ramt, og i Danmark så vi et historisk stort fald i BNP i 1. halvår 2020 ledsaget af et kraftigt fald i beskæftigelsen og en pludselig stigning i ledigheden. I takt med at smitten kom under bedre kontrol, og størstedelen af samfundet blev åbnet igen, har økonomien efterfølgende været i bedring. Men på trods heraf, og selvom Danmark er mindre ramt end mange andre lande, ventes krisen at præge økonomien i en rum tid endnu. Genopretningen kan ikke nødvendigvis forventes at gå snorlige, og usikkerheden er høj. Som den seneste udvikling viser, kan der fortsat opstå smitteudbrud, mere eller mindre lokalt, ligesom der er stor usikkerhed om, hvor hårdt Danmarks samhandelspartnere vil være ramt.

Inddæmning af smitten er den højeste prioritet, som også har stor betydning for tilliden til økonomien, men i artiklen vil vi fokusere på finanspolitikken – både hvad der er gjort, og hvilken betydning coronakrisen kan få for finanspolitikken fremadrettet.

Der blev i Danmark, som i mange andre lande, gennemført markante hjælpepakker for at holde hånden under virksomheder og job under krisens første fase i foråret, ligesom der er tilført milliardbeløb til sundhedsvæsenet til test, opsporing og behandling. I takt med genåbningen er fokus skiftet fra ekstraordinære hjælpepakker til bredere finanspolitisk stimulus. Der er allerede gennemført markante tiltag, og den danske regering lægger op til en mere ekspansiv linje også i de nærmeste år for at understøtte genopretning

LARS HAAGEN PEDERSEN
afdelingschef i
Finansministeriet

MADS KIELER
afdelingschef i
Finansministeriet

af økonomien. Selvom der naturligvis er usikkerhed om udviklingen, styrkes betingelserne for en vellykket genopretning bl.a. af, at dansk økonomi underliggende er sund, og at der ikke var opbygget økonomiske ubalancer forud for coronakrisen.

Der er plads til den planlagte ekspansive finanspolitik de nærmeste år inden for ansvarlige rammer. Det skyldes ikke mindst det sunde udgangspunkt for de offentlige finanser med lav offentlig gæld, AAA-kreditvurdering og udsigt til overskud på den strukturelle saldo før krisen. Konjunkturtilbageslaget, de midlertidige kompensationsordninger og øvrige finanspolitiske tiltag vil øge den offentlige gæld, som dog stadig er lav i et internationalt perspektiv. Med renter tæt på nul er der reelt ikke nogen rentebelastning frem mod 2025, men når renterne med tiden normaliseres, vil den højere gæld fra coronakrisen belaste den offentlige saldo.

Hjælpepakkerne og mere ekspansiv finanspolitik vurderes i Finansministeriets fremskrivninger næsten at halvere det kumulerede produktionstab fra coronakrisen frem mod 2025. Samtidig kan stigningen i den offentlige gæld i overvejende grad tilskrives selve tilbageslaget og kun i mindre grad de tiltag, som gennemføres og planlægges for at holde hånden under økonomien under krisen. Artiklens vurderinger af finanspolitikken er baseret på konjunkturvurderingen i Finansministeriet (2020) og den første mellemfristede fremskrivning af dansk økonomi efter coronakrisen, der er præsenteret i forbindelse med Regeringen (2020) under titlen »DK2025 – en grøn, retfærdig og ansvarlig genopretning af dansk økonomi«.

1. Finanspolitik under coronakrisen – hvad er gjort og hvorfor

Dansk økonomi blev pludseligt og hårdt ramt af coronapandemien, som har virket som en bremse på hele verdensøkonomien. Tilbageslagets karakter har haft stor betydning for, hvilke finanspolitiske redskaber der er taget i anvendelse.

I coronakrisens indledende fase præget af en tilbageholdende forbrugeradfærd og sundhedsmæssige restriktioner blev der indført midlertidige hjælpepakker for at holde hånden under virksomheder og job og for at understøtte virksomhedernes likviditet, jf. figur 1. Det omfatter bl.a. lønkompensationsordningen, kompensation for faste udgifter for ramte virksomheder, kompensation til selvstændige, udskydelse af betalingsfrister for moms og skat, garantiordninger mv., jf. nærmere i fx Finansministeriet (2020a).

I takt med den gradvise genåbning af samfundet og lempelse af sundhedsmæssige restriktioner fungerer økonomien i stigende omfang frit. I takt hermed udfases hjælpepakkerne bortset fra erhverv, der er beordret nedlukket mv. Sideløbende hermed er mulighederne for arbejdsdelingsordninger udvidet. Disse ændringer afspejler en afvejning mellem at sikre indkomsten i eksisterende virksomheder og jobs over for en svækket virksomhedsdynamik, som er afgørende for produktivitet og velstand på længere sigt.

Grundlæggende skifter fokus i finanspolitikken over mod tiltag, der mere bredt understøtter efterspørgslen, herunder både offentlige og private investeringer og privatforbrug. Det øger blandt andet mulighederne for nye virksomheder og dynamiske virksomheder med høj vækst. Denne faseopdeling af finanspolitikken har været bærende for tiltag under coronakrisen.

Figur 1: Initiativer i forbindelse med coronakrisen – forskellige redskaber til forskellige tidspunkter

I takt med den gradvise genåbning er der i Danmark besluttet omfattende stimulusinitiativer. Der er bl.a. blevet indgået aftaler, som fremmer investeringer i almene boliger med et grønt sigte, investeringer i kommuner og regioner, opkvalificering af arbejdskraft og ansættelsesmuligheder for elever og lærlinge.

Herudover er der gennemført stimuli-initiativer rettet mod indkomster, privatforbrug og investeringer, herunder bl.a. udbetalingen af tre af de fem ugers indefrosne feriepenge samt investeringer i klimaomstilling, se Finansministeriet (2020b) samt Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet (2020). For 2020 og 2021 er der – før finansloven for 2021 – gennemført initiativer med en samlet umiddelbar aktivitets- eller udgiftsvirkning på over 75 mia. kr. (ca. 3½ pct. af BNP for de to år under ét).

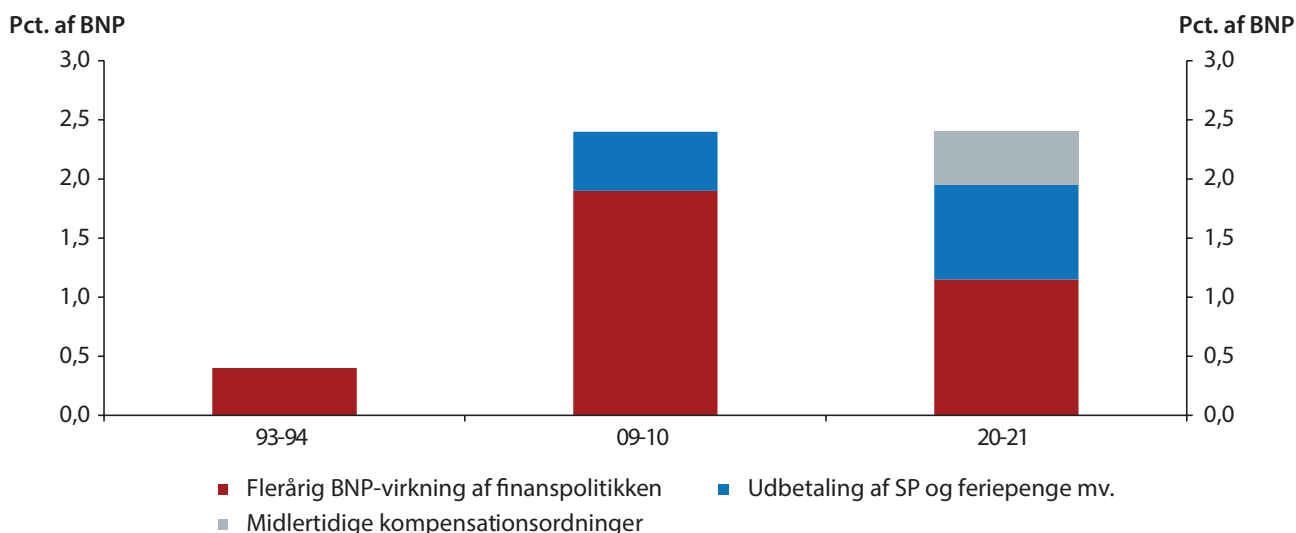
Hertil kommer finanslovsforslaget for 2021 og regeringens nye ramme om den økonomiske politik frem mod 2025, som bl.a. løfter de offentlige investeringer og afsætter en reserve til COVID-19-udgifter og yderligere stimuli-initiativer i takt med udviklingen i dansk økonomi. Finanspolitikken i 2021 lempes med ca. 0,9 pct. af BNP (målt ved den strukturelle offentlige saldo) i forhold til tidligere forudsætninger, og det strukturelle underskud går dermed helt til grænsen i budgetloven på -0,5 pct. af BNP.

Samlet set lempes finanspolitikken markant

De ovenstående tiltag medfører samlet set i 2020 og 2021 en af de mest markante finanspolitiske lempelser, der er gennemført for at understøtte økonomien i nyere tid, jf. figur 2. Det skal ses i sammenhæng med, at coronapandemien udgør en exceptionel situation, som der er taget højde for i budgetloven, og hvor de normale underskudsgrænser ikke er bindende i år. Hertil kommer bl.a., at udbetalingen af tre ugers indefrosne feriepenge – som understøtter

aktiviteten uden at svække den strukturelle offentlige saldo – ventes at være større end SP-udbetalingen i 2009. I 2021 skønnes BNP at være næsten 2½ pct. højere og beskæftigelsen omtrent 45-50.000 personer højere end i fravær af den lempelige finanspolitik.

Figur 2. Virkning på BNP af tiltag i 2020-2021 sammenlignet med tidligere lempelser

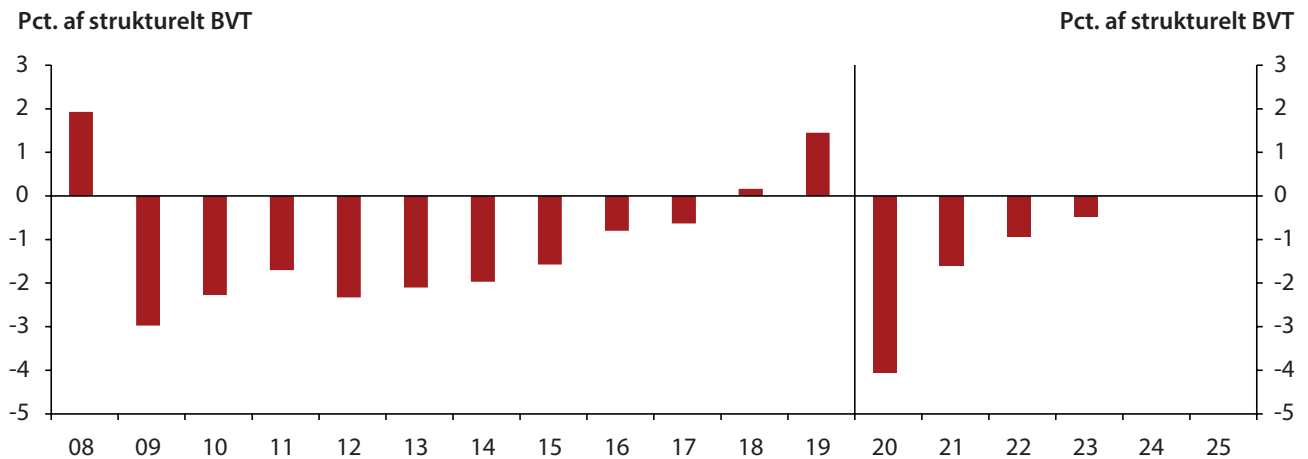
Anm.: Aktivitetsvirkningen er beregnet som finanspolitikens flerårige efterspørgselsvirkning på hhv. BNP og beskæftigelsen ekskl. virkningen fra strukturreformer på kapacitetspresset. Kilde: Regeringen (2020) og egne beregninger.

Ikke desto mindre er økonomien hårdt ramt. Selv når der tages højde for den lempelige finanspolitik, er der udsigt til et fald i BNP på 4½ pct. i 2020 efterfulgt af en genopretning med en vækst på 4¼ pct. i 2021. Dermed vil BNP-niveauet i 2021 fortsat være lavere end i 2019, og ledigheden ventes for 2021 som helhed at være ca. 35.000 personer højere end før coronapandemien – dog med en klart faldende tendens i løbet af året.

Hastigheden i genopretningen af dansk økonomi vil afhænge af udviklingen i verden omkring os, herunder udviklingen i sundhedskrisen. Forudsætningerne for en relativt hurtig genopretning er imidlertid til stede. På det helt korte sigt er dette understøttet af, at hjælpepakkerne har vedligeholdt forbindelsen mellem mange virksomheder og deres medarbejdere. Mere bredt gælder, at der ikke forud for krisen var opbygget større ubalancer – hverken på arbejdsmarkedet eller boligmarkedet. Dermed er udgangspunktet bedre end efter finanskrisen, hvor balanceproblemer i sig selv bidrog til en efterfølgende relativt langvarig genopretningsperiode.

Det bedre udgangspunkt giver – trods usikkerhed – mulighed for en forholdsvis hurtig genopretning af dansk økonomi i de kommende år. I den mellemfristede fremskrivning for dansk økonomi er der på den baggrund forudsat, at outputgabet lukkes i 2024, hvor konjunkturerne antages at være normale, jf. figur 3.

Figur 3. BNP genoprettes, og outputgabet lukkes gradvist

Kilde: Regeringen (2020) og egne beregninger.

Muligheden for at gennemføre betydelige finanspolitiske lempelser og samtidig holde sig inden for grænserne i budgetloven i de kommende år skyldes blandt andet det stærke udgangspunkt, dansk økonomi havde før corona. Et udgangspunkt, der var en følge af mange års ansvarlig økonomisk politik med fokus på holdbare offentlige finanser, lav offentlig gæld og fremme af beskæftigelsen via øget arbejdsstyrke og lavere strukturledighed. Denne kurs blev grundlagt i 1980'erne, udvidet i 1990'erne og videreført siden. Fastholdelsen af sunde offentlige finanser er i dag rodfæstet i budgetloven og målene i de mellemfristede fremskrivninger, jf. Pedersen (2020).

2. Coronakrisen påvirker ikke nævneværdigt det finanspolitiske råderum frem mod 2025 – men bidrager til en dybere hængekøjeudfordring efter 2025

Finansministeriet har i august 2020 offentliggjort en ny 2025-fremskrivning som grundlag for regeringens nye 2025-ramme præsenteret i Regeringen (2020), der sætter rammen for den økonomiske politik frem mod 2025. Der er tale om den første mellemfristede fremskrivning af dansk økonomi efter coronakrisen, der indregner virkningen af det økonomiske tilbageslag samt konsekvenserne af de gennemførte hjælpepakker, stimuli-tiltag mv.

Det finanspolitiske råderum frem mod 2025 er grundlæggende upåvirket af coronakrisen

Den nye 2025-fremskrivning indeholder et opdateret skøn for det finanspolitiske råderum frem mod 2025. Det finanspolitiske råderum frem mod 2025 er et mål for den højst mulige offentlige forbrugsvækst – givet øvrig besluttet politik og forudsætninger i øvrigt – inden for målet om strukturel balance i 2025. Dvs. et mål for, hvor mange penge der kan planlægges til realvækst i det offentlige forbrug eller andre nye initiativer inden for saldomålet.

Det økonomiske tilbageslag og hjælpepakkerne under nedlukningen mv. påvirker ikke i nævneværdigt omfang opgørelsen af det finanspolitiske råderum i den nye 2025-fremskrivning.

Det hænger sammen med, at finanspolitikken i Danmark styres efter strukturelle mål, som sigter på at være robuste over for midlertidige konjunkturudsving – nemlig den strukturelle offentlige saldo og den finanspolitiske holdbarhed. Den strukturelle offentlige saldo er et beregnet mål for den underliggende stilling på de offentlige finanser, der netop korrigeres for virkningerne af konjunkturudsving og andre midlertidige forhold.

Og selvom de midlertidige forhold relateret til coronakrisen påvirker den offentlige gæld, så er de danske statsrenter så lave – tæt på nul – at den øgede gæld ikke i sig selv belaster det finanspolitiske råderum i 2025 i særligt omfang. Ikke bare er renten på nyoptagen gæld meget lav, den løbende refinansiering af allerede eksisterende gæld ventes også at ske til lavere renter. Således er de samlede offentlige nettorentudgifter i 2025 ikke øget i forhold til tidligere forventninger.

Opgørelsen af det finanspolitiske råderum er således grundlæggende upåvirket af coronakrisen, jf. også senere. Siden seneste opgørelse i oktober 2019 er en del af råderummet dog afsat til nye initiativer, herunder i forbindelse med klimaaftalen før sommerferien. Selv når der tages højde for indgåede politiske aftaler mv., er der fortsat plads til en gennemsnitlig årlig offentlig forbrugsvækst på ca. 1,1 pct. i perioden 2020-2025. Det svarer til forventningen i fremskrivningen fra oktober 2019.

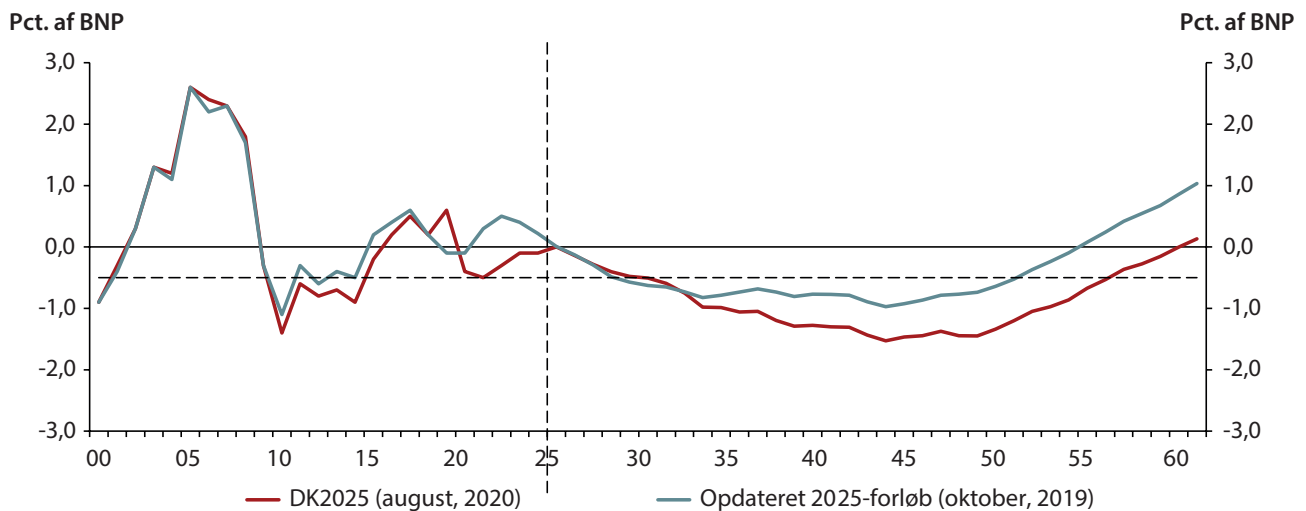
Dybere hængekøjeudfordring efter 2025

På langt sigt antages der imidlertid gradvist stigende renter. Det indebærer, at belastningen af de offentlige finanser af den øgede offentlige gæld vil tage til, i takt med at renten gradvist forudsættes at stige.

Blandt andet på baggrund heraf er der udsigt til en dybere hængekøjeudfordring i den nye fremskrivning sammenlignet med tidligere forudsætninger. Hængekøjeudfordringen er udtryk for en længere periode med demografisk pres på de offentlige finanser, som først modgås efter 2050 i fremskrivningen i takt med den gældende levetidsindeksering af aldersgrænserne for efterløn og folkepension. Hængekøjeårene dækker således over, at der i en længere årrække efter 2025 er udsigt til en forværring af den offentlige saldo under de beregningstekniske forudsætninger, hvorefter saldoen genoprettes efter midten af århundredet, jf. figur 4.

De større underskud på de offentlige finanser i hængekøjeårene i den nye fremskrivning skal således blandt andet ses i lyset af den øgede gæld som følge af coronakrisen, som påvirker de fremskrevne offentlige renteutgifter efter 2025. Hertil kommer imidlertid også en større indregnet udbredelse af lave-missionsbiler og højere offentlige investeringer, jf. Regeringen (2020).

Figur 4. Strukturel saldo svækkes frem mod midten af århundredet og genoprettes på langt sigt

Kilde: Danmarks Statistik, Regeringen (2020), Finansministeriet (2019) og egne beregninger.

I den nye fremskrivning er der fortsat udsigt til en holdbar finanspolitik med de givne forudsætninger, herunder om pensionsalderen. Den finanspolitiske holdbarhedsindikator er således positiv svarende til ca. 1 pct. af BNP. Holdbarhedsindikatoren er et mål for, om den økonomiske politik kan fastholdes efter planlægningshorisonten uden en uholdbar og vedvarende stigning i den offentlige gæld. Holdbarhedsindikatoren lægger dog ikke begrænsninger på profilen for den offentlige saldo og gæld, og den sikrer dermed ikke i sig selv overholdelse af reglerne i budgetloven og Stabilitets- og Vækstpagten.

3. Nærmere om regningen fra coronakrisen

Omkostningerne for samfundsøkonomien og for de offentlige finanser af coronakrisen er endnu langt fra kendte og vil afhænge af flere forhold. Udover at der vil være varigt højere udgifter forbundet med håndteringen af COVID-19, som reducerer rummet til andre udgifter eller tiltag, vil omkostningerne blandt andet afhænge af, om krisen til en vis grad sætter sig i varigt lavere strukturel beskæftigelse eller lavere produktivitet – fx mindre bidrag fra udenlandsk arbejdskraft eller hysteresis i ledigheden eller fx lavere investeringer, forskning og udvikling, som ikke indhentes efterfølgende.

På nuværende tidspunkt er udgangspunktet for Finansministeriets fremskrivninger, at krisen vil være en relativt kort årrække og ikke sætte sig i fx varigt højere ledighed. Det danske arbejdsmarked er velfungerende og tilpasningsdygtigt, og erfaringerne efter finanskrisen i 2008 var, at den strukturelle ledighed ikke blev varigt forøget af krisen.

I den seneste 2025-fremskrivning er BNP-væksten fra 2019 til 2025 ca. den samme som i 2025-fremskrivningen før corona. Herunder ligger dog også, at Danmarks Statistik i mellemtiden har oprevideret produktivitetsvæksten i

2015-2018, således at en vis stigning i den underliggende vækst kan være med til at opveje eventuelle negative eftervirkninger af coronakrisen i fremskrivningen.

Hvis man sammenligner Finansministeriets 2025-fremskrivninger før og efter corona, kan man få et indtryk af, hvor store *midlertidige* omkostninger coronakrisen indebærer – eller rettere forudsættes at indebære på nuværende tidspunkt – og hvor meget disse er blevet modgået af økonomisk-politiske tiltag.

I fremskrivningen efter corona er der samlet set et kumuleret produktionstab på ca. 12 pct. over årene 2020-2025 set i forhold til fremskrivningen før corona (her er der fraregnet ændrede BNP-data frem til og med 2019²).

Baseret på de sædvanlige regnemetoder vurderes de tiltag, der allerede er gennemført, sammen med den lempelse af finanspolitikken, der er indregnet i Regeringen (2020), at reducere det kumulerede produktionstab med ca. 8 pct.-point.³

Sætter man de to tal sammen – et kumuleret produktionstab på 12 pct. selv efter et positivt bidrag fra de økonomiske tiltag på ca. 8 pct. – kan man altså få et skøn, der lyder, at selve coronakrisen ville medføre et kumuleret tab svarende til 20 pct. af et års produktion, hvis der *ikke* var gennemført hjælpepakker og finanspolitiske lempelser.⁴ Tabet vil have været endnu større, hvis der ikke i ind- og udland var gennemført omfattende likviditetstiltag og lempelser af pengepolitikken.

De finanspolitiske tiltag skønnes dermed på nuværende tidspunkt at reducere produktionstabets som følge af corona med omkring 40 pct. Det er en stor virkning, bl.a. når man betænker, at finanspolitikken har begrænsede muligheder i forhold til eksporten, og når man ihukommer de sædvanlige begrænsninger på den økonomiske politik, herunder hensyn til gældsudviklingen og til en nogenlunde stabil udvikling i skattesatser og offentlig service osv.

I internationale sammenligninger er der en tendens til, at bl.a. de nordiske lande med udviklede velfærdssamfund (og store automatiske stabilisatorer) har haft et mindre fald i den indenlandske efterspørgsel end mange andre lande og dermed har klaret tilbageslaget bedre. Udviklingen er dog også påvirket af landenes forskellige strategier i forhold til nedlukning af økonomierne.

Hjælpepakkerne mv. understøtter udover aktivitetsvirkningen også indkomsterne i den private sektor direkte. Dette styrkes af de automatiske stabilisatorer, som fx når det offentlige udbetaler dagpenge til ledige, og når det private indkomsttab ved lavere BVT reduceres af, at skattebetalingerne dermed også falder. Af det kumulerede produktionstab på 12 pct. lyder et groft skøn, at ca. to tredjedele af dette indkomsttab i den private sektor kompenseres eller bæres af de offentlige finanser via automatiske stabilisatorer og direkte indkomstunderstøttende tiltag.⁵

Samlet set friholder de offentlige finanser således den private sektor for en meget stor del af det indkomstab på op til 20 pct. af et års BNP, som corona i sig selv skønnes at medføre henover årene (i alt ca. fire femtedele, der afspejler ca. 8 pct.-point mindre aktivitetsfald og ca. 8 pct.-point direkte indkomstvirkning).

Prisen herfor er primært en højere offentlig gæld. I den seneste 2025-fremskrivning stiger den offentlige nettogæld fra 2019 til 2025 med ca. 11 pct. af BNP mere end i fremskrivningen før corona.⁶

Samtidig er det dog værd at hæfte sig ved, at stigningen i den offentlige gæld i 2025 først og fremmest afspejler selve coronakrisen – og kun i anden række afspejler de hjælpepakker og lempelser, der er gennemført eller planlagt som reaktion på krisen. Et kumuleret produktionstab på 20 pct. af BNP kunne i sig selv give anledning til en stigning i den offentlige gæld på i omegnen af 10 pct. af BNP.

Når tiltagene trods alt kun står for en begrænset del af stigningen i den offentlige gæld, skal det ses i sammenhæng med, at tiltag, der gennemføres på et tidspunkt, hvor der er ledige ressourcer, hvor renterne er nul, og hvor der ellers er risiko for et kollaps i tilliden i dele af den private sektor, kan have en betydelig positiv virkning på aktivitet og beskæftigelse – som igen afspejler sig i de automatiske stabilisatorer, dvs. lavere udgifter til dagpenge og større skatteindtægter. Hertil kommer, at flere af de konkrete tiltag – primært udbetalingen af tre ugers indefrosne feriepenge og investeringer i energirenoveringer mv. af almene boliger – dæmper gældsstigningen frem mod 2025 i kraft af fremrykkede skatteindtægter og aktivitetsafledte saldovirkninger. Belastningen af den offentlige saldo og gæld bliver derfor noget mindre end de umiddelbare udgiftsvirkninger af tiltagene.

Der er selvsagt ikke tale om en ”free lunch”, for der vil i fremtiden være omkostninger forbundet med den øgede gæld (og fremrykkede skatteindtægter mv.). Der er derfor tale om en omfordeling fra fremtidige skatteydere til de nuværende virksomheder og personer, som har direkte gavn af tiltagene, primært dem, som er ramt af coronakrisen på den ene eller anden måde.

Samlet set kan tiltagene, herunder hjælpepakkerne og virkningen af de automatiske stabilisatorer, dog vurderes at være en ”god forretning” for dansk økonomi i den forstand, at gevinsten for nulevende generationer (dvs. understøttelsen af borgernes indkomster i 2020-2025) overstiger belastningen af fremtidige generationer (dvs. primært den øgede offentlige gæld i 2025).⁷

For en god ordens skyld – og for dem, der synes, at konklusionen lyder for god til at være sand – skal det pointeres, at den forudsætter flere ting. For det første at vi lever i en verden, hvor trægheder og imperfektioner gør, at den private sektor ikke løbende er i ligevægt, og hvor veltilrettelagt og midlertidig finanspolitik derfor kan spille en positiv stabiliseringsrolle. For det andet at den ekstra gældseksposering er så lav, at den ikke udgør en fare for holdbar-

heden og troværdigheden af finanspolitikken, selv hvis renterne engang bliver høje igen. Og endelig at økonomien ikke retter sig så hurtigt af sig selv, at de ekspansive virkninger i løbet af det næste par år viser sig at være overflødige eller overdrevne. Blandt andet derfor er det også vigtigt, at der løbende tages stilling til doseringen af den økonomiske politik.

Noter

1. Vurderinger og synspunkter i denne artikel er alene forfatterens og kan ikke tages som udtryk for Finansministeriets.
2. Der er korrigeret for reviderede historiske BNP-tal ved at opregne BNP i Finansministeriet (2019), så det i 2019 svarer til Danmarks Statistiks seneste opgørelse og dermed til det opdaterede forløb.
3. I Regeringen (2020), s. 28, kan man regne sig frem til et tal på 7,8 pct., men skønnene er også på dette punkt usikre, så historien holdes her i hele procenter.
4. I Regeringen (2020), s. 28, kan man regne sig frem til en kumuleret udvidelse af outputgabet på ca. 15 pct. over årene – forskellen på 5 pct.-point skyldes, at skønnet for strukturelt BVT også er lavere i nogle år, navnlig 2020-2021, men den teknikalitet lader vi ligge her.
5. Beregningen er foretaget på følgende måde. Den offentlige saldo svækkes kumuleret med ca. 10¾ pct. af BNP over årene 2020-2025, hvoraf ca. 2¾ pct. af BNP afspejler øget offentligt forbrug og øgede offentlige investeringer, som direkte bidrager til BNP. Understøttelsen af den private sektors indkomster fra automatiske stabilisatorer samt hjælpepakker og øvrige tiltag, som ikke direkte indgår i BNP, svarer dermed til ca. 8 pct. af BNP over perioden, dvs. ca. ⅔ af produktionstab på 12 pct. af BNP.
6. Separat er den offentlige nettoformue ultimo 2019 opgjort til at være ca. 3½ pct. af BNP mere end forudsat i oktober 2019, så gælden i 2025 er i det nye forløb ca. 7½ pct. af BNP højere end ventet før coronakrisen. Det hører med til historien, at en del af de gennemførte tiltag – primært forøgelsen af Landsbyggefondens investeringsrammer og udbetalingen af feriepenge – ikke indgår i de offentlige finanser, men via de automatiske stabilisatorer mv. mindsker de offentlige underskud. Uden disse tiltag vil stigningen i den offentlige nettogæld derfor være større end de anførte 11 pct. af BNP.
7. Vurderingen er overordnet i den forstand, at den baserer sig på de samlede indkomster og BNP og fx ikke tager stilling til rimeligheden eller fordelingsvirkningerne af de konkrete tiltag og anvendelser.

Referencer

- Finansministeriet (2020): Økonomisk Redegørelse, august 2020
 Finansministeriet (2020a): Danmarks Konvergensprogram 2020
 Finansministeriet (2020b): Aftale om udfasning af hjælpepakker, stimuli-initiativer og eksportinitiativer
 Finansministeriet (2019): Opdateret 2025-forløb, oktober 2019
 Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet (2020): Klimaftale for energi og industri mv. 2020
 Pedersen, L.H. (2020): Dansk økonomi 1979-2019: Økonomisk-politiske bidrag til 40 års fremgang, *Samfundsøkonomen nr. 2*
 Regeringen (2020): DK2025 – en grøn, retfærdig og ansvarlig genopretning af dansk økonomi